

Budapest, 2014. augusztus 31., vasárnap (MTI) - Néhány száz büntetőügy kerülhet rövidesen a Kúriára az Alkotmánybíróság (Ab) szigorúbb halmazati büntetéskiszabási szabályokkal kapcsolatos júliusban kihirdetett döntése nyomán - mondta Kónya István, a Kúria elnökhelyettese, a legfelsőbb bírói fórum büntető kollégiumának korábbi vezetője az MTI érdeklődésére.

Az Ab másfél hónappal ezelőtti döntése szerint alkotmányellenesek a Büntető törvénykönyvnek (Btk.) a halmazati büntetéskiszabással kapcsolatos azon szigorúbb szabályai, amelyek szerint a legalább három, személy elleni erőszakos bűncselekményt elkövetőre - ha cselekményeit egy eljárásban bírálják el - esetenként kötelezően életfogytiglant kell kiszabnia a bíróságnak.

(Ebben az ügyben az Ab nem az erőszakos többszörös visszaesőkre vonatkozó, úgynevezett három csapást vizsgálta, amely alkalmazásának feltétele, hogy az elkövetőt korábban már befejezett eljárásokban legalább két alkalommal jogerősen elítélték.)

Kónya István elmondta: az Ab döntése következtében a korábban jogerősen lezárt büntetőeljárásokat a büntetéskiszabás szempontjából újra meg kell nyitni. A felülvizsgálati eljárások a legfőbb ügyész indítványára indulnak, az ügyeket pedig a Kúria soron kívül intézi.

Becslések szerint mintegy 200 ügyre lehet számítani az ítélezési szünetet követően. Ez kétségtelenül többletteher, de még kezelhető - jegyezte meg.

Amennyiben a felülvizsgálati indítványok eredményeképpen a Kúria hoz új határozatot, akkor ezek az ügyek várhatóan fél éven belül lezárhatók, ha a hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásra kerül sor, akkor az elintézés időtartama lehet valamivel több - fűzte hozzá a szakember, aki elmondta azt is: az új döntés ellen akkor lehet helye perorvoslatnak, ha nem a Kúria hoz a felülvizsgálati eljárásban a törvénynek megfelelő határozatot, hanem az új büntetést hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban az alsóbb bíróságokon szabják ki.

Az Ab által alaptörvény-ellenesnek minősített szigorúbb szabályok elhagyásával történő új büntetéskiszabás várhatóan több esetben enyhébb szankciót eredményezhet majd, de nem feltétlenül. Előfordulhat ugyanis, hogy a bűnhalmazatban lévő cselekmények valamelyikére a törvény életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását tette lehetővé, amelyre tekintettel a halmazati büntetéskiszabás általános szabályai szerint is indokolt lehet konkrét ügyben az ilyen szigorú büntetés alkalmazása. Ez azonban már nem törvényi kényszer, hanem bírói mérlegelés eredménye lehet.

A Kúria elnökhelyettese kitért arra is, hogy nőtt a büntető kollégium ügyforgalma: 2014 első hét hónapjában 1077 ügy érkezett, EZ 10 százalékkal több az előző év ugyanezen időszakának adatainál. Az Ab-döntés nyomán az év végére a szám elérheti a 2000-t, ami a tavalyihoz képest már 20 százalékos növekedés.

Az egy éve hatályba lépett új Btk.-val kapcsolatban a büntetőjogász elmondta: a büntető törvénykönyv kodifikációja során nagy vitát kiváltó olyan új rendelkezések, mint a vétőképeség határának - bizonyos esetekben - 12 éves korra leszállítása, vagy a szituációs jogos védelem szabályai az ítélezési gyakorlatban eddig nem vetettek fel jogértelmezési nehézségeket. Az ítéletabláktól és törvényszékektől érkező információk szerint általában megállapítható, hogy az új Btk. nem lassította a büntető igazságszolgáltatást.

A régi és az új Btk. még évekig együtt fog élni, hiszen az elkövetés időpontjában hatályos kódexet kell alkalmazni, kivéve, ha a másik kedvezőbb az elkövetőnek. Hosszú évekbe telhet még, mire a büntető ítélezésben uralkodó lesz az új Btk. alkalmazása - tette hozzá a szakember.

Kónya István ugyanakkor megjegyezte: olykor bizonytalanság figyelhető meg abban a kérdésben, hogy a régi vagy az új Btk.-t kell alkalmazni, ugyanis esetenként csak több törvényi rendelkezés egyidejű vizsgálatával, számos törvényi következmény összehasonlításával lehet eldönteni azt, hogy az új törvény enged-e enyhébb elbírálást a korábbihoz képest. Ebben a témakörben a Kúria már alkotott kollégiumi véleményt, de a kérdés még nincs lezárva, ezért elképzelhető, hogy a jogértelmezési vitákra jogegységi határozat tesz majd pontot.

Közölte, nem függhet a munkáltató hozzájárulásától, hogy bűncselekmény-e a hálapénz. Az új Btk. szabályozása alapján csak az előzetesen - a gyógyítás feltételeként - kikötött előnnyel

kapcsolatban merülhet fel vesztegetés gyanúja. A hálapénz azonban általában utólagos juttatás. Amennyiben a beteg részéről ez egyben önkéntes is, úgy aligha tekinthető jogellenesnek. Mindez tehát jogalkotói döntést igényel, mert a jogalkotó felelőssége, hogy az egészségügy terén, hol vonja meg a kriminalizálás határait.

Az előkészületben levő új Büntetőeljárás kódex (Be) kapcsán Kónya István - aki az Erdei Árpád volt alkotmánybíró vezette kodifikációs bizottság tagja - elmondta, hatékonyabb, az ítélkezési gyakorlat bírói tapasztalatait felhasználó új perrendtartás megalkotása a cél. A bizottság az alapelvek és alapvető rendelkezések lényegi megfogalmazásán van túl, amelyek közül - jelentősége miatt - mint újat említette meg a rosszhiszemű joggyakorlás tilalmának kimondását, amely egyebek mellett magában foglalja a perelhúzás tilalmát, és megsértése szankciókkal jár majd.

A gyakorlatban nem érvényesíthető látszatgaranciákat vissza kell nyesni, mert a formális garanciák csak hátráltatják az eljárást - jelentette ki a Kúria elnökhelyettese. Hozzátette: volt olyan idő, amikor előfordult, hogy azért ismételték meg eljárásokat, mert nem szó szerint történt az iratok ismertetése, noha azok minden résztvevő számára rendelkezésre álltak, és azok ismertetését senki sem kérte. Nem a garanciák elhagyása kívánatos, hanem azok helyén kezelése, és a felesleges eljárási cselekmények kiküszöbölése - mondta Kónya István.

MTI 2014. augusztus 31., vasárnap 10:10